

La început de drum

O nouă fundație își deschide, azi, porțile: Fundația Națională pentru Știință și Artă. Unii se vor întreba, cu scepticism, poate, dacă pe lângă miile de asociații și fundații mai mult sau mai puțin culturale existente în România post-revoluționară, mai este nevoie de încă una care să unească știința cu arta. Noi credem că da, este nevoie de o Fundație nouă, cu o deschidere largă - națională și internațională - și cu un program care să adune în același spațiu intelectual pe cei care se disting în sfera umanioarelor cu cei care vin din domeniul științelor exacte. Este posibilă aceasta întâlnire și conlucrare? Este nu numai posibilă, dar, acum la începutul mileniului III, este chiar necesară. Viața modernă și post-modernă este construită după principiul vaselor comunicante. Filosoful nu mai poate face abstracție, în speculațiile sale, de cuceririle biologiei sau ale fizicii moderne și chiar teologia modernă, zic unii învățați, asociază acum hermeneutica tradițională cu descoperirile fizicii cuantice. Sigur este că, azi, știința este o formă esențială a culturii și ca sintagmă, încă frecventă, știința și cultura tind să fie resimțită ca o tautologie... În societatea informațională în care lumea postmodernă se pregătește să intre, „Științele tari” (cum am remarcat deunăzi că li se spune în limbajul comunității europene) nu mai pot ignora ceea ce am putea numi dimensiunea umanismului contemporan și, încă o dată, umanioarele („științele moi” - în nomenclatura deja citată) își caută puncte de sprijin în teritoriile care până acum păreau a fi completamente ostile...

I-am ascultat vorbind, cu câțva timp în urmă, pe doi eminenti oameni de știință, laureați ai Premiului Nobel, George E. Palade și Ilya Prigogine, despre disciplinele lor și despre condiția cercetătorului actual. Am rămas uimit să aflu că, fiecare în felul său, ajungea la metafizică și nu concepea actul cercetării ca atare fără dimensiunea culturalului (umanismului). Ilya Prigogine a fost, dealtfel, doctor în filosofie (mai exact: și în filosofie), iar românul George E. Palade, Președintele de onoare al Fundației noastre, a vorbit în chip admirabil despre valorile artei și despre formația cercetătorului de performanță într-o lume în care, indivizii sunt condamnați să comunice între ei...

Pornim, dar, în această alianță și cu un program care încearcă, între altele, să sprijine cercetarea fundamentală prin grant-uri competitive individuale sau de grup, să acorde burse de specializare în țară și străinătate (inclusiv burse pentru tinerii din alte țări care vor să studieze în România), să editeze reviste și cărți, să organizeze colocvii și să pregătească studii conjuncturale, în fine, Fundația Națională pentru Știință și Artă intenționează să joace în viața culturală românească actuală rolul pe care l-au avut Fundațiile Regale conduse de neuitatul Alexandru Rosetti în epoca interbelică. Rol de promotor și stabilizator al valorilor intelectuale și morale românești. Noua Fundație își va desfășura programul sub auspiciile Academiei Române și tinde să adune în jurul ei pe toți aceia care au convingerea fermă că, așa cum scria cu 160 de ani în urma tânărul Mihail Kogălniceanu - "un popor în care trebuințele intelectuale se dezvelesc se face o nație mare; dimpotrivă, acela la care aceste trebuințe se înăbușesc se face o nație brută, se îndobitocște și se întoarce la starea sa cea sălbatică".

Eugen Simion

2004